

Mayıs 2024

LİMİTED ŞİRKETTE SERMAYE PAYLARI SENEDE BAĞLANMALI MI?

(Bu makale 13 Mayıs 2024 tarihinde Av. Dr. Umut Kolcuoğlu'nun Nasıl Bir Ekonomi Gazetesindeki Hukuk Notları başlıklı köşesinde yayımlanmıştır.)

Limited şirket ve anonim şirket türleri, her ikisi de şahıs şirketi değil, sermaye şirketi olmakla beraber bazı farklılıklar gösteriyor. Limited şirketlerde pay senedi çıkarılması ve bunun hukuki sonuçları da limited şirketi anonim şirketten ayıran farklılıklar arasında yer alıyor.

Limited şirketlerde hamiline yazılı pay senedi çıkarılması mevzuat gereği mümkün değil. Nama yazılı pay senedi çıkarılması ise şirket yönetiminin takdirine bağlı olarak mümkün olabiliyor. Diğer bir deyişle, limited şirketlerde pay senedi çıkarılmasına ilişkin bir kanuni zorunluluk bulunmuyor. Anonim şirketin aksine limited şirkette, azlığın, yani sermayenin %10'una sahip ortakların, pay senedi çıkarılması yönünde bir talep hakkı yok.

Limited şirketlerde pay senedi çıkarılmasına karar verme yetkisi müdürler kuruluna ait. Ancak devredilemez bir yetki olmadığından şirket esas sözleşmesinde yapılacak bir düzenleme ile bu yetki, genel kurula bırakılabilir. Ayrıca, pay senedi çıkarılabilmesi için limited şirket esas sözleşmesinde bu yönde bir madde yer alması gerekmiyor.

Bu durumda limited şirketler pay senedi çıkarmalı mıdır, pay senedi çıkarmanın avantajları/dezavantajları nelerdir sorularına yanıt verebilmek için limited şirket pay senedinin hukuki niteliğini belirlemek gerekiyor.

Türk Ticaret Kanunu'nda limited şirket sermaye paylarını temsil etmek üzere ispat aracı olarak (adi) senet veya nama yazılı senet çıkarılabileceği düzenleniyor. Ancak nama yazılı pay senedinin hukuki niteliği tartışmalı. Öğretide birçok yazar limited şirketlerin nama yazılı pay senetlerinin tıpkı anonim şirket pay senetleri gibi kıymetli evrak niteliğinde olduğu görüşünde. Fakat tam aksi yönde görüşler de bulunuyor. Devir için -aşağıda değineceğimiz- çıplak paylardaki karmaşık devir usulünün pay senetleri için de aranması, bu tartışmanın nedenlerinden birini oluşturuyor. Limited şirket pay senedinin kıymetli evrak sayılıp sayılmayacağı ise kıymetli evrak olmaya bağlanan hukuki sonuçlar nedeniyle önem taşıyor.

Eğer limited şirket pay senedi kıymetli evrak olarak kabul edilirse pay devrinde, payı devralan kişinin haklarını ileri sürebilmesi için pay senedini şirkete ibraz etmesi gerekiyor. Çünkü kıymetli evrakın tanımı gereği ortaklık hakkı ve senet iç içe geçmiş sayılıyor, ortaklık hakkı senetten bağımsız olarak ileri sürülemez. Benzer şekilde pay üzerinde rehin veya intifa hakkı kurulacağı zaman da senedin devri gerekiyor. Dolayısıyla limited şirket pay senedinin kıymetli evrak olarak sayılmasının sonucu, paya bağlı hakların senetle birlikte kullanılmasıdır.

Limited şirkette pay senedi çıkarılmış olması, Türk Ticaret Kanunu'nda limited şirketler için düzenlenen pay devri usullerini kolaylaştırmıyor. Bu önemli, çünkü pay devri yapılacağı zaman senedin teslimine (zilliyetliğin devrine) ek olarak -tıpkı senede bağlı olmayan paylarda olduğu gibi- kanun

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

gereği tarafların yazılı devir sözleşmesi yapması ve imzaların noterce onaylanması, sonrasında ise ortaklar genel kurulunun pay devrini onaylaması gerekiyor. Aksi halde devir işlemi geçersiz sayılıyor. Buna karşılık esas sözleşmede pay devri için genel kurulun onayının aranmayacağı düzenlenebiliyor.

Limited şirket pay senedinin kıymetli evrak niteliğinde olmadığı kabul edilecek olursa pay senedi çıkarılmasının devir işleminin geçerliliği açısından kayda değer bir sonucu olmayacak, yani yukarıda belirttiğimiz senedin zilyetliğinin devri, senedin şirkete ibrazı gibi ek usuller gerekmeyecektir. Bu durumda senet çıkarılmasının sadece ispat aracı olarak hizmet edeceği söylenebilir. Nitekim kanunda da nama yazılı senet dışında ispat aracı olarak senet çıkarılabileceği belirtiliyor.

Öte yandan limited şirket pay senetlerinin menkul kıymet sayılıp sayılmayacağı da yine tartışmalı bir konu. Uygulamada vergi daire başkanlıklarınca kabul edilen yaklaşıma göre anonim şirket pay senetlerinin aksine limited şirket pay senetleri menkul kıymet sayılmıyor. Bu nitelendirmenin vergisel bakımdan önemli bir sonucu bulunuyor. Gelir Vergisi Kanunu'na göre iki yıldan fazla süre ile elde tutulan pay senetlerinin satışından doğan kazançlar vergilendirilmiyor. Fakat bu kural menkul kıymet niteliğindeki pay senetlerini kapsıyor. Limited şirket pay senedi ise menkul kıymet sayılmadığından bu vergi istisnasından faydalanamıyor. Dolayısıyla limited şirkette pay senedi çıkarılması vergisel bir avantaj da sağlamıyor.

Yukarıdaki açıklamalarımız ışığında, limited şirkette pay senedi çıkarılmasının hukuki ve ticari açıdan ortaklara dikkate değer bir avantaj sağlamayacağı söylenebilir. Aksine bu pay senetlerinin kıymetli evrak olduğunun kabulü halinde; payın devri, payın üzerinde rehin hakkı kurulması gibi işlemlerde ek bir prosedür getireceğinden (senedin ibrazı/zilyetliğinin devri), anılan işlemlerin daha karmaşık bir hale gelmesi kaçınılmaz görünüyor.

İLETİŞİM

Av. Dr. Umut Kolcuoğlu

ukolcuoğlu@kolcuoğlu.av.tr

Av. Zeynep Ceren Bayram

zcsen@kolcuoğlu.av.tr